

Επιχειρησιακές Ασκήσεις Σεισμού – Καλές Πρακτικές

Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού
και Προστασίας (ΟΑΣΠ)

Μ. Μανουσάκη, Γεωλόγος MSc ΟΑΣΠ

Περιεχόμενα

- Γενικά Στοιχεία για Επιχειρησιακές Ασκήσεις Σεισμού
- Παραδείγματα Ασκήσεων Σεισμού

Πηγή: Αρχείο ΟΑΣΠ

Γενικά Στοιχεία για Επιχειρησιακές Ασκήσεις Σεισμού

Τι είναι η Επιχειρησιακή Άσκηση Σεισμού;

Η Επιχειρησιακή Άσκηση Σεισμού είναι μία προσομοίωση της κατάστασης που μπορεί να δημιουργηθεί αμέσως μετά από μια σεισμική δραστηριότητα μεγάλης έντασης σε συγκεκριμένη περιοχή, καθώς και της απόκρισης και αντιμετώπισης στις συνακόλουθες επιπτώσεις και στις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Οι εμπλεκόμενοι - συμμετέχοντες στην άσκηση καλούνται να ανταπεξέλθουν, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό τους.

Είδη Ασκήσεων

- Θεωρητική (επί χάρτου)
- Πρακτική (πεδίου)

Σκοπός – Στόχοι – Προσδοκώμενα Αποτελέσματα (1/2)

Βασικότεροι στόχοι της άσκησης είναι:

- Να δοκιμαστεί η φάση της αρχικής εκτίμησης της κατάστασης, καθώς και της άμεσης απόκρισης - κινητοποίησης των εμπλεκόμενων φορέων - υπηρεσιών.
- Να γίνει εφαρμογή της διαδικασίας σύγκλησης και λειτουργίας των έκτακτων Συντονιστικών Οργάνων για σεισμό (ΣΟΠΠ ή ΣΤΟ).
- Να διαπιστωθεί η εφικτότητα της επικοινωνίας μεταξύ των επιχειρησιακά εμπλεκόμενων φορέων και η αποτελεσματικότητα των διαφορετικών τρόπων επικοινωνίας.
- Να εκτιμηθεί η διαθεσιμότητα των απαραίτητων πόρων.
- Να διαπιστωθούν αδυναμίες ή προβλήματα στα μνημόνια ενεργειών/συνεργασίας των αρμόδιων φορέων.

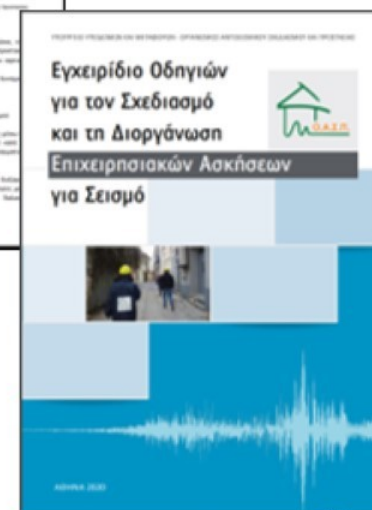
Σκοπός – Στόχοι – Προσδοκώμενα Αποτελέσματα (2/2)

Βασικότεροι στόχοι της άσκησης είναι:

- Να διερευνηθεί η ετοιμότητα κινητοποίησης των Εθελοντικών Ομάδων Πολιτικής Προστασίας σε σεισμό.
- Να γίνει εφαρμογή των Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης φορέων, σχολείων, παιδικών σταθμών, επιχειρήσεων κλπ, ώστε να διαπιστωθούν τυχόν αδυναμίες.
- Να δοκιμαστεί η διαδικασία παροχής άμεσης στέγασης σε πληγέντες από σεισμό, καθώς και η αμεσότητα εγκατάστασης καταυλισμών με σκηνές.
- Να εκπαιδευτούν όλοι οι εμπλεκόμενοι και να βελτιωθούν οι σχετικές δεξιότητές τους.
- Να γίνει ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του γενικού πληθυσμού σε θέματα αυτοπροστασίας.
- Να γίνει αξιοποίηση και αξιολόγηση νέων μεθοδολογιών και τεχνικών.

Εγχειρίδια για τη Διοργάνωση Επιχειρησιακών Ασκήσεων για Σεισμό

- Η ΓΓΠΠ έχει συντάξει τις «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τον Σχεδιασμό και τη Διεξαγωγή Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας» (Αρ. Πρωτ. 532/23-1-2020, https://www.civilprotection.gr/sites/default/gscp_uploads/odigies_sxediasmou_askiseon_2020.pdf).
- Ο ΟΑΣΠ έχει δημιουργήσει το «Εγχειρίδιο Οδηγιών για τον Σχεδιασμό και τη Διοργάνωση Επιχειρησιακών Ασκήσεων για Σεισμό» με σκοπό να υποστηρίξει τα στελέχη Πολιτικής Προστασίας στη διοργάνωση επιχειρησιακών ασκήσεων για σεισμό παρέχοντας πρακτικές και συνοπτικές οδηγίες για το συγκεκριμένο θέμα (<https://www.oasp.gr/node/4457>).

Βασικά Στάδια Υλοποίησης Άσκησης

- Λήψη απόφασης για τη διεξαγωγή της άσκησης και τον σχεδιασμό της (Ομάδα Σχεδιασμού Άσκησης, Σενάριο κά).
- Υλοποίηση της άσκησης (έναρξη άσκησης και διεξαγωγή).
- Αξιολόγηση - Αποτίμηση (εν θερμώ αποτίμηση και αξιολόγηση με τη λήξη της άσκησης, καθώς και αποτίμηση εν ψυχρώ αργότερα).
- Εξαγωγή αποτελεσμάτων - συμπερασμάτων και ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων και των καλών πρακτικών στον επιχειρησιακό σχεδιασμό για να τη βελτίωσή του.

Διοργάνωση της Άσκησης

1. Απόφαση Υλοποίησης της άσκησης.
2. Προσδιορισμός χρόνου και τρόπου διεξαγωγής της.
3. Καθορισμός Ομάδας Σχεδιασμού Άσκησης
4. Επιλογή ονομασίας άσκησης και πιθανού λογότυπου.
5. Έγκριση εκτιμώμενου κόστους και συμμετοχής στελεχών.
6. Διοργάνωση συναντήσεων με εκπροσώπους των εμπλεκόμενων φορέων.
7. Καθορισμός Σεναρίου και Εγχειριδίου διεξαγωγής της άσκησης.
8. Καθορισμός προσκεκλημένων.
9. Δημιουργία Προσκλήσεων, Εντύπων αξιολόγησης, Βεβαιώσεων συμμετοχής και Αναμνηστικών.
10. Επικοινωνία της άσκησης με τα ΜΜΕ και τους πολίτες.

Βασικοί Συμμετέχοντες στην Άσκηση

- Υπηρεσίες/φορείς των Δήμων ή/και της Περιφέρειας/Περιφερειακής Ενότητας.
- Σώματα Ασφαλείας: Πυροσβεστικό Σώμα, ΕΛΑΣ, Λιμενικό Σώμα – Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή.
- ΕΚΑΒ, Μονάδες Υγείας.
- Ένοπλες Δυνάμεις.
- Επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και Κρίσιμες Υποδομές/Υποδομές ζωτικής σημασίας.
- Εθελοντικές Ομάδες Δήμου ή/και Περιφέρειας.
- Λοιπές δομές τοπικού επιπέδου (δημόσιος και ιδιωτικός τομέας, κοινωνία των πολιτών): σχολικές μονάδες, μονάδες υγείας, επιμελητήρια, πρεσβείες - προξενικές αρχές, εκκλησία, εμπλεκόμενοι με τον τουρισμό, Κέντρα Κατάρτισης ΑμεΑ).

Ομάδα Σχεδιασμού της Άσκησης

Η Ομάδα Σχεδιασμού της Άσκησης (ΟΣΧΑ) είναι υπεύθυνη για:

- τον σχεδιασμό της άσκησης.
- τον σκοπό και τους στόχους της άσκησης.
- το σενάριο και τα επεισόδια της άσκησης.
- την παρουσίαση του σεναρίου, αξιοποιώντας κατάλληλα μέσα (χρήση οπτικοακουστικού υλικού, εύρεση κατάλληλων χώρων, υλικών, κτιρίων, κτλ).
- την σωστή επικοινωνιακή διαχείριση της άσκησης, πριν κατά τη διάρκεια και μετά.

Το Σενάριο της άσκησης σεισμού πρέπει να είναι ρεαλιστικό.

Ρόλοι Συμμετεχόντων

- Συντονιστής – Ομάδα Σχεδιασμού Άσκησης (εκπρόσωποι από τις βασικότερες εμπλεκόμενες δομές).
- Παίκτες (εκπρόσωποι συμμετεχόντων φορέων/υπηρεσιών).
- Παρατηρητές και Αξιολογητές (εκπρόσωποι από εμπλεκόμενες δομές, άλλοι συμμετέχοντες).
- Άτομα διοικητικής μέριμνας και υποστήριξης.

Πηγή: Αρχείο ΟΑΣΠ

Προετοιμασία Τοπικών Δομών για την υλοποίηση της Άσκησης (1/2)

Περιφέρεια (Περιφερειακή Ενότητα) - Δήμος

1. Πρέπει να διατεθεί Ανθρώπινο Δυναμικό:

A. Αιρετά στελέχη (Αντιπεριφερειάρχης, Δήμαρχος, Σύμβουλοι)

B. Υπηρεσιακά στελέχη

α. Αυτοτελής Διεύθυνση ΠΠ, Μονάδα Πολιτικής Προστασίας

β. Τεχνικές Υπηρεσίες

γ. Διεύθυνση Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας - Υπηρεσίες Πρόνοιας και Κοινωνικές Υπηρεσίες

δ. Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες

ε. Λοιπές Υπηρεσίες

Προετοιμασία Τοπικών Δομών για την υλοποίηση της Άσκησης (2/2)

2. Να γίνει σύγκληση ΣΟΠΠ/ΣΤΟ για σεισμό.
3. Να διατεθούν χάρτες περιοχής.
4. Να έχουν προσδιοριστεί χώροι Καταυλισμού/Καταφυγής.
5. Να έχουν καθοριστεί οι διαδικασίες για την παροχή άμεσης στέγασης στους πληγέντες.
6. Να έχει ολοκληρωθεί ο Πρωτοβάθμιος Προσεισμικός Έλεγχος Κτιρίων Περιφέρειας/Δήμου.
7. Να έχει σχεδιαστεί η διαδικασία οργανωμένης απομάκρυνσης πληθυσμού.
8. Να έχει καθοριστεί η διαδικασία διαχείρισης αλλοδαπών - τουριστών.
9. Να υπάρχουν Μνημόνια Ενεργειών - Συνεργασίας με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.
10. Να έχει προβλεφθεί η κάλυψη της επικοινωνιακής διαχείρισης με τους πολίτες και τα ΜΜΕ.
11. Να έχουν καθοριστεί οι διαδικασίες διοικητικής μέριμνας πληγέντων.
12. Να έχουν κινητοποιηθεί οι Εθελοντικές Ομάδες.
13. Να έχει καθοριστεί η διαδικασία κήρυξης περιοχής σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης.

Σχέδιο «Εγκέλαδος»

- Στο πλαίσιο του Σχεδίου «Εγκέλαδος», με εντολή Περιφερειαρχών/ Δημάρχων, οι Διευθύνσεις/ Γραφεία Πολιτικής Προστασίας καλούνται να προγραμματίζουν σε ετήσια βάση μία άσκηση για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών για την άμεση/ βραχεία διαχείριση των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών.
- Οι ασκήσεις εστιάζουν σε θέματα κατανομής ρόλων και αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της Περιφέρειας ή των Δήμων, με στόχο την επαύξηση της διαλειτουργικότητας και συνεργασίας όλων των οργανικών μονάδων των Περιφερειών ή των Δήμων.
- Σε αρχικό στάδιο θα επικεντρώνονται μόνο στην άσκηση των οργανικών μονάδων και υπηρεσιών των Περιφερειών ή των Δήμων και σε δεύτερο στάδιο θα συμμετέχουν και οι εμπλεκόμενοι φορείς σε επίπεδο Περιφέρειας/ΠΕ ή Δήμου (διυπηρεσιακή άσκηση).

Παραδείγματα Επιχειρησιακών Ασκήσεων Σεισμού

Επιχειρησιακές Ασκήσεις Πεδίου για Σεισμό στα Ιόνια Νησιά

- Ζάκυνθος, ΠΑΝ-ΙΟΝΙΑ Άσκηση Σεισμού «**ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ 2015**», Δεκέμβριος 2015
- Λευκάδα, ΠΑΝ-ΙΟΝΙΑ Άσκηση Σεισμού «**ΛΕΥΚΑΔΙΟΣ 2016**», Δεκέμβριος 2016
- Κέρκυρα, ΠΑΝ-ΙΟΝΙΑ Άσκηση Σεισμού «**ΑΛΚΙΝΟΟΣ 2017**», Δεκέμβριος 2017

ΠΑΝ-ΙΟΝΙΑ Άσκηση Σεισμού «ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ 2015» Δεκέμβριος 2015, Ζάκυνθος

Σκοπός της άσκησης ήταν:

- Να ελεγχθούν και να βελτιωθούν ενέργειες που αφορούν στην ετοιμότητα και στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών και συνεπειών από σεισμό, στη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού και μέσων.
- Να βελτιωθούν οι σχέσεις των εμπλεκομένων φορέων καθώς και να συντονιστούν οι ενέργειές τους.
- Να εξετασθούν συστήματα, εφαρμογές επικοινωνιών και διαδικασίες ενημέρωσης του κοινού για τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που λαμβάνονται μετά από σεισμό.

Πηγή: Αρχείο ΟΑΣΠ

ΠΑΝ-ΙΟΝΙΑ Άσκηση Σεισμού «ΛΕΥΚΑΔΙΟΣ 2016» Δεκέμβριος 2016, Λευκάδα

Πραγματοποιήθηκαν:

- Σύγκληση ΣΟΠΠ με τη συμμετοχή των αρμόδιων φορέων.
- Υλοποίηση 28 επεισοδίων για την αντιμετώπιση της όλης κατάστασης (από το ΣΟΠΠ).
- Αποτίμηση και ολοκλήρωση της άσκησης στην ΠΕ Λευκάδας.
- Στήσιμο σκηνών σε προκαθορισμένη περιοχή.
- Συγκέντρωση μέσων (αυτοκίνητα, τζιπ, κλπ) της Περιφερειακής Ενότητας, του Δήμου, της Διεύθυνσης Δασών στον ελεύθερο χώρο πλησίον του Διοικητηρίου.
- Έρευνα, διάσωση, απεγκλωβισμός και διακομιδή στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκάδας τραυματιών από σύμφωνα με το σενάριο «κατάρρευση» κτιρίου.

ΠΑΝ-ΙΟΝΙΑ άσκηση σεισμού «ΑΛΚΙΝΟΟΣ 2017» Δεκέμβριος 2017, Κέρκυρα

Σκοπός της άσκησης ήταν:

- η ετοιμότητα,
- ο συντονισμός,
- η οργάνωση,
- η συνεργασία,
- η βελτίωση της σχεδίασης σε απαιτήσεις ρεαλισμού,
- η απόκτηση γνώσης και εμπειρίας,

έτσι ώστε η διαχείριση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης να έχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Επιχειρησιακές Ασκήσεις για Σεισμό σε άλλες περιοχές της χώρας

- Χίος, 2014, «ΣΦΙΓΓΑ 2014».
- Σάμος, 2015 και 2017, «ΕΥΠΑΛΙΝΟΣ».
- Ηράκλειο Κρήτης, 2017, στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «PACES».
- Ρέθυμνο, 2018, «ΡΙΘΥ».
- Αττική (Δυτικός, Νότιος και Κεντρικός Τομέας Αθηνών, 2018-2019, «ΤΕΘΡΙΠΠΟΝ ΑΡΜΑ».
- Χίος, 2021 «ΝΤΑΝΤΑΝΟΣ – ΧΙΟΣ 2021».

Πηγή: Αρχείο ΟΑΣΠ

Επιχειρησιακές Ασκήσεις για Σεισμό

- Διαδικτυακή Άσκηση, Χίος, «ΝΤΑΝΤΑΝΟΣ – ΧΙΟΣ 2021», 7-7-2021

Διοργάνωση: Το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας της Περιφερειακής Ενότητας Χίου σε συνεργασία με τον Οργανισμό Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας. Στην Άσκηση έλαβαν μέρος όλοι οι τοπικοί εμπλεκόμενοι φορείς και υπηρεσίες των νήσων Χίου, Οινουσσών και Ηρωικής Νήσου Ψαρών που ανήκουν στην Περιφερειακή Ενότητα Χίου.

Βιβλιογραφία

- ΓΓΠΠ (2020): «Κατευθυντήριες Οδηγίες για το Σχεδιασμό και τη Διεξαγωγή Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας», Αριθμ. Πρωτ. 532/23-01-2020.
- ΓΓΠΠ (2020): «Σχέδιο Εγκέλαδος. Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών & Άμεσης / Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών»
- ΟΑΣΠ (2018): «Υλοποίηση Επιχειρησιακής Άσκησης Σεισμού σε τοπικό επίπεδο», 36 σελ. PACES project
- ΟΑΣΠ (2018): «Τεύχος Δραστηριοτήτων 2015 – 2016-2017», Αθήνα, 110 σελ.
- ΟΑΣΠ (2020): «Τεύχος Δραστηριοτήτων 2019», Αθήνα, 82 σελ.
- ΟΑΣΠ (2020): «Εγχειρίδιο Οδηγιών για τον Σχεδιασμό και τη Διοργάνωση Επιχειρησιακών Ασκήσεων για Σεισμό», Αθήνα, 40 σελ.

Πηγές

- <https://www.oasp.gr/>
- <https://www.oasp.gr/userfiles/OASP%20%CE%95GXEIRIDIO%20ASKISEON.pdf>
- <https://www.civilprotection.gr/el/geniko-shedio-antimetopisis-ektakton-anagkon-kai-amesisvraheias-diaheirisis-ton-synepeion-apo-tin>
- <https://washingtondnr.files.wordpress.com/2012/10/dontfreakout.gif>
- <https://www.corfupress.com/cp/2016/12/%CE%BC%CE%B5-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CF%85%CF%87%CE%AF%CE%B1-%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE-%CE%AC%CF%83%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%83%CE%B5/>
- http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=29525:dieksagi-askisis-seismoy-stin-perifereiaki-enotita-notiou-tomea-athinon&catid=338&Itemid=376
- Φωτογραφικό αρχείο ΟΑΣΠ

**Οργανισμός Αντισεισμικού
Σχεδιασμού και Προστασίας**
Ξάνθου 32, 15451 Ν. Ψυχικό
info@oasp.gr, www.oasp.gr

Μ. Μανουσάκη, Γεωλόγος MSc ΟΑΣΠ

